

---

# ФИНАНСИЈСКА ТРЖИШТА

---

др Бранко ВАСИЉЕВИЋ  
професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду

мр Рајко РАДОСАВЉЕВИЋ  
докторант Факултета политичких наука Универзитета у Београду

## ИНТЕГРАЦИЈА БАНКАРСКОГ ТРЖИШТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ФОРМИРАЊЕ БАНКАРСКЕ УНИЈЕ\*

### Резиме

*Евројска унија тражи излаз из последица кризе кроз реформе. Један од начина превазилажења кризе је стварање евројске банкарске уније, као део будуће „праве“ економске и монетарне уније. Банкарска унија ће утицати на стабилизацију банкарског система Уније. Њено функционисање ће оштерећивати проблем демократске легитимности и одговорности, како у оквиру Евројске централне банке, тако и у ширем контексту Евројске уније. Дубљи разлој иешкоћа с којима ће се суочити банкарска унија је недовољан степен интеграције банкарског тржишта Евројске уније.*

**Кључне речи:** *Евројска унија, банкарска унија, демократски легитимитет, банкарски систем Србије.*

---

\* Овај рад је резултат истраживања у оквиру пројекта: „Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту“, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије (евиденциони број 179076).

## I Увод

Економски, политички и правни оквири европске интеграције налазе се у процесу преиспитивања, као резултат дубоке економске кризе која је погодила европски простор. Европска унија тражи излаз из последица кризе кроз реформе, које се, без промена основне институционалне архитектуре или са незнатним њеним модификацијама, могу најбоље дефинисати француском пословицом: *Plus ça change, plus c'est la tete chose*.<sup>1</sup> У реформском документу, који је усвојио Европски савет октобра 2012. године, под насловом: „*Ка њравој економској и монејтарној унији*“,<sup>2</sup> као један од начина превазилажења кризе предвиђено је и ставрање европске банкарске уније, која ће обухватити државе чланице Евроне, али ће бити отворена и за друге државе чланице Европске уније, као и за државе које имају аспирације да постану чланице ове регионалне интеграције. Циљ поменутог документа је „кретање, у наредној деценији, ка јачој архитектури Европске монетарне уније, заснованој на интегрисаном оквиру за финансијски сектор, буџетска питања и економску политику“.<sup>3</sup>

Какви су изгледи да банкарска унија стварно функционише, односно, да ли достигнути степен интеграције европског банкарског тржишта и системски ризици који се на њему формирају оправдавају њено формирање, или је реч о манифестацији политичког и економског утицаја најмоћнијих држава чланица?

## II Интеграција банкарског тржишта Европске уније

Финансијски систем Европске уније је доминантно банкарски. Банке су основни извор финансирања реалног сектора, главни финансијски посредник у мобилизацији штедње и носилац система плаћања и носιοци тзв. делегираног мониторинга, односно активности смањивања асиметричних информација за своје клијенте о пословним субјектима којима су одобрени кредити.<sup>4</sup>

1 „Што се ствар више мења, све више остаје иста.“

2 *Towards a Genuine Economic and Monetary Union*, Interim Report, Brussels, 12.10.2012, доступно на адреси: [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms\\_data/docs/pressdata/en/ec/132809.pdf](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/132809.pdf), 1.4.2013.

3 *Towards a Genuine Economic and Monetary Union*, Report by President of the European Council Herman Van Rompuy, Brussels, 26 June 2012.

4 У Европској унији 2009. године пословало је укупно 8.358 банака. Највећи број банака имала је Немачка – 1.948, што је више од укупног броја банака у свим новопримљеним државама – чланицама Уније (тзв. ЕУ-12) – 1.397. Видети: Dirk

Банкарско тржиште претрпело је низ трансформација у току финансијске интеграције Европске уније. Ове трансформације биле су условљене како дејством тржишних фактора, тако и свесном регулацијом која је имала за циљ формирање јединственог финансијског тржишта. Препреке формирању јединственог финансијског тржишта била су ограничења условљена различитим политикама у економској области држава чланица, али и „природне“ препреке, које су произишле из преференције потрошача, посебних правних система, различите културе, традиције и језика, као и степена развитка и примене технологије.<sup>5</sup> Прекогранична интеграција с једне стране, доноси ефекат стабилизације тржишта а, с друге, могућности формирања кризних импулса и њиховог преношења на целину регионалног тржишта (*Contagion*).

Прекогранична активност банака доводи до диверзификације портфолија и стабилизује принос банака. Смањује се ризик банкрутства банака и повећава резистентност на домаће шокове. Учешће страних банака на домаћем тржишту повећава конкуренцију, што подиже ефикасност домаћих банака и снижава трошкове кредита за реални сектор и становништво. Такође, иностране банке доносе нове технологије, организацију и искуство, а у случају разлика у каматним стопама, и капитал на домаће тржиште. Међутим, уколико је учешће страних банака на домаћем банкарском тржишту високо, оно је осетљиво на спољне шокове, што може проузроковати нестабилност тржишта.

Слобода оснивања организационих јединца банака на целој територији Уније, која је тековина је либерализације тржишта и представља основни и најстабилнији облик интеграције банкарског тржишта. У 2009. години, актива банака из других држава-чланица Уније чинила је 20% укупне aktive свих банака;<sup>6</sup> међутим, код нових држава-чланица из Источне Европе, учешће страних банака је драматично високо, у толикој мери да су банкарски системи неких од ових земаља изгубили су национални карактер; удео страних банака у банкарским системима нових држава чланица уније износио је 2004. године од 97,3% (Естонија) до 67.8% (Пољска).<sup>7</sup>

Прекогранично спајање и припајање банака алтернативни је начин банкарске интеграције у Европској унији. Пракса сведочи о круп-

Schoenmaker, *The European Banking Landscape after the Crisis*, Duisenberg School of Finance Policy Paper, No. 12, April 2011, стр. 4.

5 Claudia M. Buch, Ralph P. Heinrich, *Financial Integration in Europe and Banking Sector Performance*, Kiel Institute of World Economics, January 2002, стр. 1.

6 D. Schoenmaker, *нав. чланак*, стр. 4.

7 Christoph Walkner, Jean-Pierre Raes, „Integration and consolidation in EU banking – an unfinished business, European Economy, European Commission“, *Economic Papers*, No. 226, April 2005, стр. 18.

ним трансакцијама, али је обим прекограничних фузија далеко мањи од унутрашњих; ове друге чиниле су до 80% укупних трансакција у периоду 1993–2002. године.<sup>8</sup>

Банкарски послови који укључују клијенте ван матичне земље конституишу, с једне стране, банкарско тржиште на велико (обезбеђивање ликвидности на банака на међубанкарском тржишту, гаранција и узајамног улагања банака), а са друге, банкарско тржиште на мало (прикупљање депозита и одобравање кредита). Док је први сегмент до избијања кризе био релативно интегрисан, развој другог био је веома скроман: само око 6% кредита било одобрено клијентима из других држава чланица Уније.<sup>9</sup>

Најзад, облик интеграције банкарског тржишта представља и власништво над финансијском активом емитената из других држава чланица Уније од стране банака (улагања и колатерали), као и емисија банкарских финансијских инструмената у другим државама чланицама Уније. Међутим, мали је обим прекограничног холдинга банкарске активе: просечно 17% банкарске активе у Европској унији пласирано је у другим државама Уније, ван матичне државе.<sup>10</sup>

Стварање јединственог банкарског тржишта Европске уније довело је до повећане конкуренцији банака и отворило процесе њихове консолидације и концентрације, као и стварања европских (светских) банака и конгломерата, системски значајних за целину тржишта Уније.

Концентрација у банкарском сектору Уније, мерена преко учешћа 5 највећих банака у укупној банкарској активи (2009. године) показује да је најмање концентрисан банкарски систем Немачке (учешће је 25%), а највише банкарски систем Грчке (учешће је 85%). Просек за банкарско тржиште Уније је 45%. И по другом коефицијенту, тзв. Хиршман-Херфиндаловом индексу, Немачка и Грчка заузимају половине концентрације (индекс за прву је 206, а за другу 3.120; просек за банкарско тржиште Уније је 638). Ако је вредност овог индекса нижа, банкарски сектор је конкурентнији; ако је виши, он се приближава монополу.<sup>11</sup> Национална банкарска тржишта су углавном под режимом монополистичке конкуренције; исти је случај и са јединственим банкарским тржиштем Европске уније.<sup>12</sup> Висока концентрација ствара потенцијални системски ризик.

8 C. Walkner, J. Raes, *нав. чланак*, стр. 23; C. M. Buch, R. P. Heinrich, *нав. чланак*, стр. 11.

9 Paul De Grauwe, *Economics of Monetary Union*, 5. Edition, Oxford University Press, 2003, стр. 172.

10 European Commission, *European Financial Stability and Integration Report*, Commission Staff Working Paper, Brussels, 8.04.2011, SEC (2011) 489, стр. 27.

11 D. Schoemaker, *нав. чланак*, стр. 14.

12 Barbara Casu, Claudia Girardone, *Bank Competition, Concentration and Efficiency in the Single European Market*, University of Essex, 2005, стр. 13.

### III Ефекти банкарске кризе, 2007–2012

Финансијска криза, коју је изазвала криза хипотекарних хартија од вредности у САД (од 2007. године), с обзиром на велика улагања европских банака у овај тип финансијских инструмената, а продубила европска криза јавног дуга (од 2010. године), имала је вишеструке последице по банкарско тржиште Уније, односно процес финансијске интеграције. Смањен је број банака за 17%, а вредност акција банака драстично је опала, о чему сведочи пад Дау Џонс (*Dow Jones*) индекса вредности акција европских банака за 80%.<sup>13</sup>

Финансијске тешкоће банака, посебно великих, тзв. системских банака, угрозиле су финансијску стабилност и активирале системски ризик на јединственом финансијском тржишту.<sup>14</sup> Показало се да је угрожен опстанак читавих националних банкарских система, посебно оних у којима је обим активе банкарског сектора био значајно виши од укупног бруто друштвеног производа земље (Ирска, Кипар, Шпанија).

Да би спречиле разорне ефекте системске кризе на банкарском и финансијском тржишту Уније, државе чланице одобриле су укупно 4.5 хиљада милијарди евра (36.7% БДП Уније) помоћи банкама у периоду 2008–2011. године. Посебно висока је била помоћ на почетку кризе, када је требало повратити поверење у функционисање финансијског и банкарског тржишта.<sup>15</sup>

Табела: Државна помоћ банкама ЕУ, 2008–2011

У мрд. евра

Година	Гаранције	Ликвидност	Докапитализација	Лоша актива	Укупно у мрд. евра	Укупно као % БДП
2008	3097	85	270	9	3.456	27.7
2009	88	5	110	339	542	4.6
2010	55	67	184	78	384	3.1
2011	49	40	34	0	123	1
2008/11	3290	198	598	421	4.506	36.7

13 High-level Expert Group on reforming the structure of the EU banking sector, Chaired by Erkki Liikanen, *Final Report*, Brussels, October 2012, стр. 20.

14 Европска централна банка посебно третира банке које послују у више јурисдикција и чији је обим и природа пословања така, да њихове тешкоће могу изазвати проблеме у функционисању финансијског тржишта и других финансијских институција. Број ових банака (у терминологији ЕЦБ познате као ЛБЦГ) у 2005. години био је 14 и оне су обухватале 1/3 укупне евро активе; данас их има 20. У Унији као целини, 25 највећих банака (CR25) обухвата 42.4% укупне активе банака. D. Schoenmaker, *нав. чланак*, стр. 15.

15 Видети: Georges Siotis, „EU Competition Policy in Times of Financial Crisis“, у: Nicola Jentzsch, Christian Wey (eds.), *The Future of Retail Banking in Europe: Competition and regulatory challenges*, European Credit Research Institute, No. 12, April 2010, стр. 4–10.

Криза је зауставила развој интеграције банкарског тржишта Уније. Ово тржиште показало је тенденцију сегментације, имајући у виду да су банке морале да се ослањају на локалне изворе ликвидности, да су националне државе санирале банке и да је генерално смањен обим прекограничног пословања банака.<sup>16</sup> Криза је истакла потребу још једног прилагођавања регулаторног и надзорног оквира јединственог финансијског тржишта.

Државе чланице Еврозоне формирале су механизме заштитне мреже у циљу одржавања финансијске стабилности, најпре у облику прелазног фонда – Европског финансијског стабилизационог фонда (*EFSF*), усмереног на финансијску стабилизацију земаља које су биле највише погођене кризом јавног дуга (Грчка, Ирска и Португалија), који ће заменити стални Европски стабилизациони механизам (*ESM*), као међународна финансијска институција (са капиталом од 700 милијарди евра и кредитним потенцијалом од 500 милијарди евра). Његов циљ је да обезбеђује привремену стабилизациону подршку земљама Еврозоне, као и другим државама чланица које приступе банкарској унији и да обезбеђује рекапитализацију њихових банкарских сектора.<sup>17</sup> Функционисање *ESM* омогућено је на основу члана 136 Уговора о функционисању Европске уније, али је било је блокирано тужбом грађана пред немачким Уставним судом, који је дао одобрење Немачкој да учествује, али уз услов да одговорност ове земље буде ограничена на допринос у капиталу Фонда.<sup>18</sup>

Ради стабилизације тржишта сувереног дуга, односно утицаја на смањење веома високих каматних стопа на дуг појединих земаља, Европска централна банка донела је Одлуку о директним монетарним трансакцијама. Овом одлуком регулишу се услови откупа државних обвезница презадужених земаља на секундарном финансијском тржишту.<sup>19</sup> Да би се активирала интервенција Европске централне банке, држава чланица мора затражити од Уније финансијску санацију и

16 European Central Bank, *Financial Stability Review*, December 2012, Frankfurt, стр. 121. European Commission, *European Financial Stability and Integration Report*, Commission Staff Working Paper, Brussels, 8.4.2011, SEC (2011) 489, стр. 25.

17 Вид. на интернет адреси: [http://www.consilium.europa.eu/media/1406404/treaty\\_establishing\\_the\\_esm\\_2012\\_final.pdf](http://www.consilium.europa.eu/media/1406404/treaty_establishing_the_esm_2012_final.pdf), 1.4.2013.

18 Federal Constitutional Court, *Applications for the issue of temporary injections to prevent the ratification of the ESM Treaty and the Fiscal Compact unsuccessful for the most part*, No 67/2012 of 12 September 2012, Press Release, Karlsruhe, 12.9.2012. Захтев за стављање ван снаге одредаба неведених уговора Уставном суду поднело је 3.000 грађана Немачке. Видети: „German Court backs ESM bailout fund“, *Financial Times*, 12.9.2012.

19 ECB, *Technical Features of Outright Monetary Transactions*, Press Release, Brussels, 6.9.2012.

поштовати њене услове, договорене са Европским стабилизационим механизмом.

С обзиром на фискалну недисциплину појединих држава чланица, која је довела до кризе јавног дуга, ма колико је она била и објективна нужност условљена потребом санације финансијских институција, државе чланице евро зоне и неке друге чланице Уније (све сем Велике Британије и Чешке) потписале су међудржавни Уговор о стабилности, Координацији и управљању у економској и монетарној унији, 21.12.2011. године.<sup>20</sup> Овим уговором, који је добио скраћено име Фискални пакт, предвиђа се тесна координација фискалних политика, фискална одговорност и транспарентно управљање јавним финансијама. Земље у финансијским тешкоћама могу користити средства стабилизационих фондова само ако су ратификовале овај уговор.

Уговор о фискалној одговорности поставио је основе за фискалну унију у оквиру „праве“ економске и монетарне уније. Концепт „праве“ економске и монетарне уније претпоставља федерализовање финансијског тржишта, односно преузимање неких његових сегмената у искључиву надлежност Уније. Он се састоји из четири дела: интегрисаног финансијског оквира, односно банкарске уније, интегрисаног буџетског оквира који се, за сада, организује преко Фискалног пакта, оквира економске политике, у коме је главни елеменат тесна координација националних економских политика и, најзад, повећања демократског легитимитета Уније.<sup>21</sup> На делу је, према томе, комбинација федералног и интер-државног регулационог односа, што изражава од почетка присутну дихотомију у изградњи Европске уније.

#### IV Банкарска унија, обележја и донети

Банкарска унија је један од основних механизма предвиђене „праве“ економске и монетарне уније.<sup>22</sup> Она представља „трансфер на европски ниво регулаторног и институционалног оквира, који води очувању чврстине и стабилности банкарског сектора“.<sup>23</sup> Унија треба да

20 Вид. на адреси: [http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07\\_-\\_tscg.en12.pdf](http://www.consilium.europa.eu/media/1478399/07_-_tscg.en12.pdf), 1.4. 2013.

21 *Towards a Genuine Economic and Monetary Union*, Report by President of the European Council Herman Van Rompuy, Brussels, 26 June 2012.

22 Communication from the Commission to the European Parliament and the Council, *A Roadmap towards a Banking Union*, Brussels, 12.9.2012, COM (2012) 510 final.

23 Victor Constancio (Vice-President of the ECB), *Towards a European Banking Union (Lecture held at the start of the academic year of the Duisenberg School of Finance)*, Amsterdam, 7 September 2012.

реши проблеме банкарског сектора, које су се испољиле у кризи јавног дуга: недовољну капиталну основу за преузимање ризика, немоћ националних регулаторних органа да се избори са тешкоћама банака које су мултинационалне компаније, проблем преливања кризе у друге земље, губитак поверења у банке и повлачење депозита, обустављање кредитне активности када је то највише потребно реалном сектору, проблеми ликвидности, недовољан оквир за санацију и гашење банака с обзиром на велики обим биланса и др.

Јединствени супервизорски механизам (*Single Supervisory Mechanism – SSM*), формиран је под окриљем Европске централне банке и требало би да централизује одлучивање у области пруденционе контроле, односно надзора над пословањем банака на територији Евроzone, али је отворен приступ и за друге државе чланице Уније. Национални супервизорски органи вршиће задатке дневног надзора и извршаваће одлуке Европске централне банке, а биће надлежни и за доношење мера за заштиту потрошача – корисника финансијских услуга. Да би се избегао конфликт интереса са вођењем монетарне политике, у Европској централној банци формираће се посеба надзорни одбор, који ће се старати о супервизији; његове одлуке сматраће се усвојеним уколико их не одбаци управни савет ЕЦБ. У вршењу супервизије, Европска централна банка даваће дозволе за рад банака, контролисати адекватност капитала, обим кредитне изложености, ликвидност банака, а контролисаће и финансијске конгломерате и предузимати мере према банкама у тешкоћама. Она ће бити вршити овлашћења и земље порекла и домаће земље у контроли стабилности банака.<sup>24</sup> Правни основ за ширење функција Европске централне банке је члан 127, тачка 6 Уговора о функционисању Европске уније, који предвиђа да се једногласном одлуком Савета могу поверити Европској централној банци посебне надлежности у пруденционој контроли кредитних и других финансијских институција.<sup>25</sup>

Приступање механизму јединствене супервизије је услов да државе чланице могу повлачити средства за санацију банака од Европског стабилизационог механизма, уместо да саме емитују државне обвезнице за ту сврху; на тај начин се раскида „негативна повратна спрега“ банака и државног јавног дуга на националном нивоу. Европска банкарска управа и даље ће постојати као тело које ће се бавити уједначавањем супервизорске праксе и вршиће функцију посредника између различитих регулаторних органа за све чланице Уније.

24 *Proposal for a Council Regulation conferring specific tasks on the European Central Bank concerning policies relating to the prudential supervision of credit institutions*, Brussels, 12.9.2012, COM (2012) 511 final.

25 Вид. на адреси: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0047:0199:en:PDF>, 1.4.2013.



Слабост контроле адекватности капитала (недовољна процена ризика сувереног, одн. државно дуга, недостатак капитала у периодима кризе, неадекватна процена ликвидности) треба да отклони нова Директива о адекватности капитала (*CRD 4*. Пакет), односно тзв. Базел 3.<sup>26</sup> Повећава се обим сопственог капитала које банке треба да поседују на 4.5% и укључује анти-цикличан слој у износу од 2.5%.<sup>27</sup> Укључена су и правила о награђивању управа банака, у циљу спречавања праксе преузимања прекомерних ризика од стране менаџмента у циљу реализације бонуса.

У процедури се налази и предлог Директиве о санацији и гашењу банака,<sup>28</sup> којом треба да се осигура регуларност банкарских реорганизација и стечаја, у циљу избегавања да трошкове ових процедура снесу порески обвезници. Банке које су од системског значаја за тржиште Европске уније би требало да имају планове санације, а надзорни органи процедуре гашења банака. Такође су у процедури и нова правила за осигурање депозита банака, као део облика заштите депонената од могућег стечаја банака.<sup>29</sup> Предложена је хармонизација овог система, са основном идејом да се у случају стечаја банке не користе средства пореских обвезника за намиривање депонената, већ да саме банке финансирају фондове осигурања, сагласно ризичности свог пословања.

Банкарска унија конституише се око Европске централне банке, која је из финансијске кризе изашла као европска институција са највише ауторитета. Са новим функцијама централизоване контроле банкарског сектора не само земаља еврозоне, као и основног макропруденционог органа (она руководи Европским одбором за ризике), Европска централна банка ће играти кључну улогу у даљим европским интеграцијама. Међутим, нове функције могу угрозити њен карактер независне монетарне институције, јер стварају потенцијални морални хазард између потребе одржавања ликвидности и солвентности кредитних институција; Банци су већ упућене примедбе да је у финансијској кризи преузела и одређене фискалне надлежности.

26 Европска комисија је усвојила нацрт Директиве 20.7.2011, COM (2011) 453 *final*.

27 Банке од системске важности морају имати и додатни капитал за апсорпцију губитака у износу од 3.5% до 2016. године, а банке које имају велику изложеност према сувереном дугу треба да имају привремено повећање капитала од 3.5% до 2016. године. Анализа Европске банкарске управе показала је да банкама за поменуто прилагођавање недостаје 348 милијарди евра за банке са капиталом већим од 3 милијарде евра и 17.9 милијарди евра за мање банке. Видети: European Banking Authority, *Basel III monitoring exercise*, 19.3.2012, стр. 6–8.

28 Вид. на адреси: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/bank/docs/crisismanagement/2012\\_eu\\_framework/COM\\_2012\\_280\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/crisismanagement/2012_eu_framework/COM_2012_280_en.pdf), 1.4.2013.

29 Вид. на адреси: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/bank/docs/guarantee/20100712\\_proposal\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/guarantee/20100712_proposal_en.pdf), 1.4.2013.

Несумњиво је да ће банкарска унија утицати на стабилизацију банкарског система и спречавање преливања последица тешкоћа појединих банака на европски ниво. Она доноси изједначавање услова конкуренције на кредитном тржишту, укида могућности тзв. регулаторне арбитраже (измештање активности ка мање строгим националним контролама), прекидање „зачараног круга“ односа државе и банака у узајамном преношењу финансијских дубиоза, избегавање фрагментације банкарског система Европске уније, јединствена правила пословања банака, као и враћање поверења у банкарски систем.

Банкарска унија, међутим, није потпуна, јер неће укључити све државе чланице Уније; заштита националног банкарског система и функција Лондона, као светског финансијског центра, били су главни разлози да Велика Британија одбије чланство у њој. То ће сигурно имати за последицу доношење неоптималних одлука у оквиру Европске банкарске управе, која је надлежна за целину банкарског система Уније. Оно што ће, такође, оптерећивати банкарску унију, јесте проблем демократске легитимности и одговорности у доношењу виталних одлука, које имају репрекусију на националне банкарске системе. Сама Европске централна банка на удару је критика због недостатка демократског легитимитета. С друге стране, на политичком нивоу, одлуке које су мотивисане унутрашњим политичким односима у највећим земљама Уније могу имати веома негативне последице на финансијски положај становништва у мањим земљама Уније и стога јачати социјални отпор интеграцији. Пример санације банкарског система Кипра то је најбоље илустровао.<sup>30</sup> Неопходна је даља реформа институционалног оквира Европске уније, у којој ће се изразити њена демократска легитимност, а то подразумева и промене оснивачких уговора; сва досадашња решења у правцу стабилизације последица кризе сударају се са на завршеним институционалним оквиром Уније.

Дубљи разлог тешкоћа с којима ће се суочити банкарска унија је недовољан степен интеграције банкарског тржишта Европске уније. На неинтегрисаној основи, Унија ће бити средство за регулисање крупних финансијских конгломерата, а лако може постати и њихов плен.<sup>31</sup> Прекомерна регулација и надзор води у опасност гушења тржишта и стога је неопходна даље отклањање препрека финансијској интеграцији, како би се постигао оптимални однос деловања тржишта и регулације.

С обзиром на структуру власништва банкарског сектора Србије, у коме банке са страним капиталом учествују са 75,3% у укупној активи,<sup>32</sup>

30 Вид. на адреси: <http://www.eurozone.europa.eu/newsroom/news/2013/03/eg-statement-cyprus-25-03-13/>, 1.4.2013.

31 Joseph E. Stiglitz, *The Price of Inequality*, Allen Lane, New York, 2012, стр. 249.

32 Народна банка Србије, *Годишњи извештај о пословању и резултатима рада у 2011*, Београд, 2012, стр. 46.

надлежност банкарске уније посредно ће се осетити и у домаћем банкарском систему. Свакако се, у процесу даље интеграције у Европску унију може размотрити и формално приступање банкарској унији, али имајући у виду и ризик социјалних последица које оно носи.

**Branko VASILJEVIĆ, PhD**

**Professor at the Faculty of Political Sciences University of Belgrade**

**Mag. Ratko RADOSAVLJEVIĆ**

**PhD Candidate at the Faculty of Political Sciences University of Belgrade**

## **THE EUROPEAN UNION BANKING MARKET INTEGRATION AND THE CREATION OF THE BANKING UNION**

### **Summary**

*The European Union endeavors to solve the consequences of financial crisis through the reforms. One of them is the creation of the banking union, as a part of the future “genuine economic and monetary union”. The banking union will contribute to the stabilization of the European Union’s banking market. But the functioning of the proposed banking union will be burdened with the problems of democratic legitimacy and responsibility at the level of the European central bank as well as at the level of the Economic and monetary union. The banking union will be limited with the achieved degree of the integration of the banking market, too.*

**Key words:** *European Union, banking union, democratic legitimacy, banking system of Serbia.*